Palveluosasto / Markkinayksikkö
Kreetta Simola

5.2.2016

Eduskunnan lakivaliokunnalle

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ EDUSKUNNALLE EHDOTUKSESTA TERRORISMIN TORJUMISTA KOSKEVAKSI EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI (U 22/2015 vp)

Lakivaliokunta on pyytänyt asiantuntijalausuntoa liikenne- ja viestintäministeriöltä erityisesti oikeusministeriön 3.2.2016 päivätyn muistion jaksosta 3, joka koskee aihetta ”terrorismirikosten tekemiseen julkisesti yllyttävien verkkosivustojen vastaiset toimet”. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa seuraavaa:

Ranska on ehdottanut direktiiviin otettavaksi säännöksiä koskien verkkosivustoja, joissa julkisesti yllytetään direktiiviehdotuksen 5 artiklan mukaisesti terrorismirikoksen tekemiseen.

1. Verkkosivujen poistaminen, verkossa olevan tiedon saannin esto

Ranskan ehdottaman artiklan 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, joilla varmistetaan, että niiden alueella ylläpidetyt terrorismirikokseen yllyttävät verkkosivut poistetaan ripeästi, ja pyrittävä siihen, että niiden alueen ulkopuolella ylläpidetyt vastaavat verkkosivut saadaan poistatettua.

Suomessa tietoyhteiskuntakaaren 185 §:ssä säädetään turvaamistoimen luonteisesta menettelystä, jolla palvelimelle tallennettujen tietojen saanti voidaan väliaikaisesti estää. Pykälän nojalla käräjäoikeus voi syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta määrätä tallennuspalvelun tarjoajan, jolla on kotipaikka Suomessa, sakon uhalla estämään tämän tallentaman tiedon saannin, jos on ilmeistä, että tieto on sisällöltään lainvastainen. Direktiiviehdotuksessa tarkoitettu yllytys terrorismirikoksiin on Suomessa jo säädetty rangaistavaksi. Näin ollen jo nyt suomalainen tuomioistuin voi antaa määräyksen tuomiovaltaansa kuuluvan tallennuspalvelun tarjoajalle estämään tallentamansa tiedon saannin, jos tieto yllyttää terrorismiin. Tuomioistuimen estomääräys voidaan antaa vain, jos on ilmeistä, että tieto on sisällöltään lainvastainen. Tämä edellyttää, että tiedon sisällöstä on erittäin pätevin perustein pääteltävissä, että sen tuottaja on syyllistynyt tiedon sisältöön perustuvaan rikokseen. Pykälässä tarkoitettu tuomioistuimen määräys voi olla vain väliaikainen. Määräys raukeaa, jollei määräyksen kohteena olevan tiedon sisällöstä tai välittämisestä nosteta syytettä määräajassa.

Suomen voimassa oleva lainsäädäntö näyttäisi siis olevan jo olevan yhdenmukainen Ranskan ehdottaman artiklan 1 kohdan kanssa. Suomessa menettely on avoin ja perustuu tuomioistuimen määräykseen. Olisi hyvä,

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 (kirjaamo) Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

jos artiklan 1 kohdassa edellytettäisiin myös jäsenvaltion toimenpiteiden avoimuutta, kuten artiklan 2 kohdassa on tehty. Käytännössä kuitenkin säännöksen vaikuttavuutta rajoittaa se, että kukin jäsenvaltio voi antaa estomääräyksiä vain omassa tuomiopiirissään olevia tallennuspalvelun tarjoajia kohtaan.

2. Verkkosivuille pääsyn esto

Ranskan ehdottaman artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voisivat toteuttaa toimia, joilla estetään niiden alueella olevien internetin käyttäjien pääsy terrorismiin yllyttäville verkkosivuille. Ehdotuksen mukaan toimet olisivat jäsenvaltioille vapaaehtoisia. Suomessa ei ole vastaavia esimerkiksi teleyrityksiä velvoittavia säännöksiä menettelyistä, joilla internetin käyttäjiltä voitaisiin estää pääsy tietyille rikollisille verkkosivuille. Sääntely edellyttäisi avointa menettelyä esimerkiksi tuomioistuimessa, jossa velvoitettaisiin teleyrityksiä estämään pääsy tietyille verkkosivuille. Kuten oikeusministeriön muistiossa todetaan, ehdotettu säännös on sananvapauteen liittyvänä perus- ja ihmisoikeusherkkä. On teknisesti haastavaa estää käyttäjien pääsy jollekin sivustolle niin, että esto olisi aukoton. On myös otettava huomioon, mikä käytännön merkitys tietyille sivuille pääsyn estolla olisi, kun rikollista sisältöä voidaan siirtää ja ladata aina uusille verkkosivuille.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi